

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Εισαγωγή της επιμελήτριας της ελληνικής έκδοσης</i>	21
<i>Πρόλογος: Δυο λόγια από τον William Milberg</i>	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Το οικονομικό πρόβλημα	27
Το άτομο και η κοινωνία	28
<i>Καταμερισμός της εργασίας</i>	30
<i>Οικονομικά και στενότητα</i>	31
<i>Τα καθήκοντα της οικονομικής κοινωνίας</i>	32
Παραγωγή και διανομή	33
<i>Κινητοποίηση παραγωγικών δυνάμεων</i>	33
<i>Καταμερισμός της παραγωγικής δραστηριότητας</i>	34
<i>Διανομή του προϊόντος</i>	35
Τρεις λύσεις του οικονομικού προβλήματος	37
<i>Η παράδοση</i>	37
<i>Ο κεντρικός έλεγχος</i>	41
<i>Η αγορά</i>	44
Σημειώσεις	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 Η οικονομία πριν από την εμφάνιση της αγοράς	53
Η οικονομική οργάνωση κατά την αρχαιότητα	55
<i>Τα αγροτικά θεμέλια των κοινωνιών της αρχαιότητας</i>	55
<i>Η οικονομική ζωή των πόλεων</i>	58
<i>Δουλεία</i>	59
<i>Το κοινωνικό πλεόνασμα</i>	61
<i>Πλούτος και εξουσία</i>	62

<i>Τα «οικονομικά» και η κοινωνική δικαιοσύνη στην αρχαιότητα . . . . .</i>	63
Η οικονομική κοινωνία κατά τον Μεσαίωνα	66
<i>Η πώση της Ρώμης . . . . .</i>	67
<i>Η γαιοκτημονική οργάνωση της κοινωνίας . . . . .</i>	68
<i>Καλύπτοντας την ανάγκη για ασφάλεια . . . . .</i>	70
<i>Τα οικονομικά του φεουδαρχικού συστήματος . . . . .</i>	71
<i>Κώμες και εμποροπανηγύρεις . . . . .</i>	72
<i>Συντεχνίες . . . . .</i>	73
<i>Λειτουργίες της συντεχνίας . . . . .</i>	74
<i>Τα οικονομικά του Μεσαίωνα . . . . .</i>	76
<i>Η δίκαιη τιμή . . . . .</i>	77
<i>Η ανυποληψία του κέρδους . . . . .</i>	79
Οι προϋποθέσεις της αλλαγής	80
Σημειώσεις	84
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Η ανάδειξη της κοινωνίας της αγοράς	93
Οι δυνάμεις της αλλαγής	94
<i>Ο πλανόδιος έμπορος . . . . .</i>	94
<i>Η αστικοποίηση . . . . .</i>	95
<i>Οι σταυροφορίες . . . . .</i>	97
<i>Η εδραίωση της εθνικής εξουσίας . . . . .</i>	99
<i>Οι εξερευνήσεις . . . . .</i>	101
<i>Η αλλαγή του θρησκευτικού κλίματος . . . . .</i>	102
<i>Καλβινισμός . . . . .</i>	103
<i>Η προτεσταντική ηθική . . . . .</i>	105
<i>Η κατάρρευση του φεουδαρχικού συστήματος . . . . .</i>	106
<i>Η εμφάνιση της εγχρήματης κοινωνίας . . . . .</i>	108
Η εμφάνιση της οικονομικής διάστασης της ζωής	109
<i>Ο επαναπροσδιορισμός της εργασίας, της ακίνητης περιουσίας και του κεφαλαίου . . . . .</i>	109
<i>Το κίνημα των περιφράξεων . . . . .</i>	111
<i>Η ανάδειξη του προλεταριάτου . . . . .</i>	113
<i>Οι συντελεστές παραγωγής . . . . .</i>	114
<i>Η μισθωτή εργασία και ο καπιταλισμός . . . . .</i>	116
<i>Ο καπιταλισμός και το κίνητρο του κέρδους . . . . .</i>	117

Η εφεύρεση των οικονομικών	119
<i>Η «φιλοσοφία» του εμπορίου . . . . .</i>	119
<i>Ο καταμερισμός της εργασίας . . . . .</i>	120
<i>Το υπόδειγμα μεγέθυνσης του Adam Smith . . . . .</i>	122
<i>Η δυναμική του συστήματος . . . . .</i>	122
<i>Ο μηχανισμός της αγοράς . . . . .</i>	124
<i>Αγορά και διανομή . . . . .</i>	125
<i>Το αυτορρυθμιζόμενο σύστημα . . . . .</i>	126
<i>Το σύστημα της αγοράς και η άνοδος του καπιταλισμού . . . . .</i>	126
Σημειώσεις	128
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 Η Βιομηχανική Επανάσταση	137
Μια κρίσιμη καμπή	138
<i>Ο ρυθμός της τεχνολογικής αλλαγής . . . . .</i>	138
<i>Η Αγγλία το 1750 . . . . .</i>	140
<i>Η άνοδος των νέων ανδρών . . . . .</i>	142
<i>Ο βιομηχανικός επιχειρηματίας . . . . .</i>	145
<i>Οι νεόπλουτοι . . . . .</i>	146
<i>Βιομηχανικές και κοινωνικές επιπτώσεις . . . . .</i>	148
<i>Η εμφάνιση του εργοστασίου . . . . .</i>	149
<i>Συνθήκες εργασίας . . . . .</i>	150
<i>Πρώιμος καπιταλισμός και κοινωνική δικαιοσύνη . . . . .</i>	152
Η Βιομηχανική Επανάσταση από θεωρητική σκοπιά	155
<i>Κεφάλαιο και παραγωγικότητα . . . . .</i>	156
<i>Κεφάλαιο και εξειδίκευση . . . . .</i>	158
<i>Κεφάλαιο και αποταμίευση . . . . .</i>	159
<i>Αποταμίευση και επένδυση . . . . .</i>	160
<i>Μεγέθυνση στον πρώιμο καπιταλισμό . . . . .</i>	161
<i>Κίνητρα μεγέθυνσης . . . . .</i>	162
<i>Η αγορά ως μηχανισμός συσσώρευσης κεφαλαίου . . . . .</i>	164
Σημειώσεις	166
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 Ο αντίκτυπος της βιομηχανικής	
τεχνολογίας	175
Ο αντίκτυπος μιας εφεύρεσης	176

<i>Η κατάκτηση της Αμερικής από το αυτοκίνητο</i>	178
Ο γενικός αντίκτυπος της τεχνολογίας.	179
<i>Αστικοποίηση</i>	179
<i>Αλληλεξάρτηση</i>	180
<i>Κοινωνιολογικές συνέπειες</i>	180
Μαζική παραγωγή.	182
<i>Οικονομίες μεγάλης κλίμακας παραγωγής</i>	183
Παράγοντες της βιομηχανικής αλλαγής	185
<i>Οι σπουδαίοι επιχειρηματίες</i>	185
<i>Οι μεγαλοβιομήχανοι</i>	186
<i>Το πανταχού παρόν τραστ</i>	187
Αλλαγή στη δομή της αγοράς	189
Η εμφάνιση των επιχειρηματικών κολοσσών	190
<i>Αλλαγή της φύσης του ανταγωνισμού</i>	190
<i>Περιορισμός του ανταγωνισμού</i>	192
<i>Τραστ, συγχωνεύσεις και ανάπτυξη</i>	193
<i>Η απειλή του μονοπωλιακού καπιταλισμού</i>	195
<i>Η εμφάνιση της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας</i>	196
<i>Η μελέτη των Berle και Means</i>	198
Σημειώσεις	199
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 Η Μεγάλη Ύφεση	207
Το μονοπάτι της μεγέθυνσης.	207
<i>Η Αμερική το 1929</i>	209
<i>Η ραγδαία άνοδος του χρηματιστηρίου</i>	210
<i>Το μεγάλο κραχ</i>	211
<i>Η Μεγάλη Ύφεση</i>	212
<i>Τα αίτια της ύφεσης: κερδοσκοπία</i>	213
<i>Αδυναμίες του αγροτικού τομέα</i>	214
<i>Ανελαστική ζήτηση</i>	215
<i>Αδυναμίες του βιομηχανικού τομέα</i>	217
<i>Τεχνολογία και απασχόληση</i>	217
<i>Ανισοκατανομή του εισοδήματος</i>	219
Ο κρίσιμος ρόλος του σχηματισμού κεφαλαίου	221
<i>Επενδύσεις και η προσδοκία του κέρδους</i>	222

<i>Οι συνέπειες της μείωσης των επενδύσεων</i>	223
<i>Πολλαπλασιαστικό φαινόμενο</i>	224
Σημειώσεις	225

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 Η άνοδος του δημόσιου τομέα 231

Το Νιου Ντιλ	232
<i>Παρέμβαση στις αγορές</i>	234
<i>Νέες παρεμβάσεις</i>	235
<i>Μια ιστορική παρέκβαση στον τραπεζικό κλάδο</i>	236
Η εμφάνιση των εθνικών τραπεζών	237
Νομισματική πολιτική	238
<i>Η νέα πολιτική του Νιου Ντιλ</i>	239
<i>Οι δημόσιες δαπάνες στο προσκήνιο</i>	239
<i>Η οικονομία δεν ανταποκρίνεται</i>	241
<i>Αντισταθμιστικές δημόσιες δαπάνες</i>	242
<i>Ο φόβος της κυβερνητικής παρέμβασης</i>	244
<i>Ο αντίκτυπος του πολέμου</i>	245
<i>Η επόμενη μέρα του πολέμου</i>	246
Η δημοσιονομική πολιτική εμφανίζεται στο προσκήνιο	247
Εξετάζοντας τον δημόσιο τομέα	248
Σημειώσεις	249

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 Η ανάπτυξη του σύγχρονου καπιταλισμού στην Ευρώπη 257

Η φεουδαρχική κληρονομιά	257
<i>Εθνικοί ανταγωνισμοί</i>	258
<i>Υστέρηση παραγωγικότητας</i>	260
<i>Ο κρίσιμος ρόλος του ευρωπαϊκού εμπορίου</i>	260
<i>Η κατάρρευση του διεθνούς εμπορίου</i>	262
<i>Ευρωπαϊκός σοσιαλισμός</i>	263
Η ανάκαμψη του ευρωπαϊκού καπιταλισμού	264
<i>Το καπιταλιστικό κράτος πρόνοιας</i>	264
<i>Η κοινή αγορά</i>	266

Κορπορατισμός	267
Η ευρωπαϊκή οικονομία επιβραδύνεται	269
Σημειώσεις	270

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 Η Χρυσή Εποχή του καπιταλισμού . . . . .

Μεταπολεμικές προοπτικές	277
<i>Διεθνείς δυνάμεις . . . . .</i>	278
<i>Η γεωπολιτική εμφανίζεται στο προσκήνιο . . . . .</i>	280
<i>Την ίδια στιγμή στις ΗΠΑ... . . . .</i>	282
Δομικές αλλαγές στον αμερικάνικο καπιταλισμό	283
<i>Η τεχνολογία τείνει χείρα βοηθείας . . . . .</i>	283
<i>Η συμφωνία κεφαλαίου-εργαζομένων . . . . .</i>	284
<i>Το κράτος αποκτά διακριτό ρόλο . . . . .</i>	286
Παγκόσμια ευημερία και σύγκλιση	288
<i>Τα πρώτα σύννεφα . . . . .</i>	290
Σημειώσεις	290

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 Η Χρυσή Εποχή φτάνει στο τέλος της . . . . .

Μακροοικονομικά διλήμματα	295
<i>Ο πληθωρισμός στο προσκήνιο . . . . .</i>	296
<i>Πετρελαϊκά σοκ . . . . .</i>	297
<i>Στασιμοπληθωρισμός και το πολιτικό δίλημμα . . . . .</i>	300
<i>Η άνιση ανάκαμψη . . . . .</i>	302
Ερμηνεύοντας την οικονομική επιβράδυνση	305
<i>Πίσω από τους αριθμούς: η άνοδος του κλάδου</i>	
<i>των υπηρεσιών . . . . .</i>	305
<i>Η επιβράδυνση των επενδύσεων . . . . .</i>	306
<i>Μαζικές περικοπές (downsizing) . . . . .</i>	307
Από την επιβράδυνση της μεγέθυνσης στη διεύρυνση	
της ανισότητας	308
<i>Τα αίτια της ανισότητας . . . . .</i>	311
<i>Η οπισθοχώρηση του δημόσιου τομέα . . . . .</i>	312
Σημειώσεις	314

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11 Η άνοδος και η πτώση του σοσιαλισμού	321
Σοσιαλισμός έναντι καπιταλισμού;	321
Ερμηνεύοντας την ιστορική μεταβολή	323
Το σοβιετικό σύστημα	325
<i>Αγορά έναντι κεντρικού ελέγχου</i>	327
<i>Οι ανεπάρκειες του κεντρικού ελέγχου</i>	331
Η μετάβαση στον καπιταλισμό	332
Το μέλλον του σοσιαλισμού	335
Σημειώσεις	338
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12 Η παγκοσμιοποίηση της οικονομικής ζωής	343
Η αναδιαμόρφωση της παγκόσμιας οικονομίας	343
<i>Η κατάρρευση του Μπρέτον Γουντς</i>	344
<i>Η εποχή των ελεύθερων συναλλαγματικών ισοτιμιών</i>	346
Η παγκοσμιοποίηση της παραγωγής και των χρηματοοικονομικών	347
<i>Το κεφάλαιο κυκλοφορεί σε ολόκληρο τον κόσμο</i>	347
<i>«Ο μεγάλος διπλασιασμός»</i>	348
<i>Η έκταση του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης</i>	349
Τα αίτια της παγκοσμιοποίησης	353
<i>Η τεχνολογία συρρικνώνει την υφήλιο</i>	353
<i>Παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα: η ουρά κουνάει το σκύλο;</i>	355
Συνέπειες της παγκοσμιοποίησης	357
<i>Το εμπορικό έλλειμμα και το εξωτερικό χρέος των ΗΠΑ</i>	357
<i>Μια κούρσα προς τον πάτο;</i>	360
<i>Η εξασθένιση της εθνικής κυριαρχίας</i>	362
Πόσο παγκόσμια είναι τελικά η παγκοσμιοποίηση;	364
Σημειώσεις	366

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13 Γιατί κάποιες χώρες παραμένουν φτωχές	371
Το πρόβλημα της άνισης ανάπτυξης	371
Η αποικιοκρατία και η κληρονομιά της	373
Συγκρίνοντας τα δύο κύματα εκβιομηχάνισης	375
<i>Είναι διαφορετική η Αφρική;</i>	376
<i>Η πολιτική της οικονομικής ανάπτυξης.</i>	377
Ο ρόλος των διεθνών οργανισμών	378
Νεοφιλελευθερισμός: ευκαιρίες και προκλήσεις	380
Μελλοντικές προοπτικές	382
<i>Ξεπερνώντας τις εντάσεις ανάμεσα στον Βορρά και τον Νότο</i>	383
Σημειώσεις	384
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14 Η δημιουργία μιας οικονομικής κοινωνίας βασισμένης στην πληροφορία	389
Αυτοματοποίηση	391
Η τεχνολογία της πληροφορικής και των υπολογιστών και η αύξηση της παραγωγικότητας	394
Μαζική προσαρμογή στις ανάγκες του χρήστη	397
Εξωτερική ανάθεση (outsourcing)	398
Η εκρηκτική άνοδος και η παταγώδης κατάρρευση των μετοχών υψηλής τεχνολογίας	399
Διεύρυνση της ανισότητας: η τάση προς την υψηλή ειδίκευση	401
Το ψηφιακό χάσμα	401
Συνοψίζοντας	402
Σημειώσεις	405
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15 Προβλήματα και προοπτικές	411
Οι κοινωνίες της παράδοσης	411

Οι κοινωνίες κεντρικού ελέγχου	412
Καπιταλισμός	413
Αναλύοντας το μέλλον	415
Τρία κύρια ζητήματα	416
Σοσιαλισμός	426
<i>Η Κίνα δοκιμάζει μια εναλλακτική διαδρομή</i>	427
<i>Σοσιαλισμός δυτικού τύπου</i>	429
Οι προοπτικές του καπιταλισμού	430
<i>Η τάση της συσσώρευσης</i>	430
<i>Οικολογικός κορεσμός</i>	431
<i>Παγκοσμιοποίηση και αποβιομηχάνιση</i>	433
<i>Το δίκτυο της αγοράς πνίγει την κοινωνία</i>	434
<i>Οι δύο τομείς</i>	436
<i>Ένα ευρύ φάσμα καπιταλισμών</i>	437
Σημειώσεις	438